4-a Jaro. N-o 160 APERAS SEMAJNE 27. Oktobro 1927

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanty | SIDEJO de Ekzekutiva Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerchner

ANTAŬ DEK JAROJ

Jam de tri jaroj Eŭropo sangegas. Milionoj da obeemaj viroj sin interbuĉadas. Senĉese, senhalte. Tage kaj nokte. En la ĉielo, sur la tero, sur la maro.

Ĉie tondras kanonoj. Eksplodas bomboj. Sibladas kugloj. Venenaj gasoj enrampas tranĉeojn kaj insideme mortigadas. Milionoj da viroj vivas en koto, meze de putrantaj kadavroj...

"Heroismo" elverŝegiĝas. Pastroj diservas kaj benas la "heroojn". Gazetaro flame laŭdegadas ilian bravecon. Oratoras ŝtatistoj. Ĉiu, ĉiu nacio ja havas rajton kaj justecon siaflanke. Ĉiu, ĉiu reprezentas civilizecon kaj kulturon. Intelektuloj pravigas tion per lerte argumentitaj tezoj...

En fabrikoj laboradas metiistoj kaj virinoj. Altan salajron ricevas. Kiuj kuraĝas eĉ mallaŭte kontraŭstari la daŭrigon de la buĉado, tiujn oni forsendas en tranĉeojn. Tie ili lernu pli bone ami la patrion.

En ĉiu grandurbo regas nepriskribebla diboĉado. Ĝenerala senkonsciiĝo. Forpermesitaj soldatoj ĉe tia konstato naŭziĝas. La civiluloj ja "eltenos ĝis la fino" ... t. e. ĝis la morto de la lasta soldato.

Regas "Sankta Unuiĝo". Laboristaj gvidantoj kune kun episkopoj kaj ministroj debatas pri la plej bona rimedo por finigi la militon. Unuanime ili interkonsentas, ke ekzistas nur unu rimedo: la *venko*. Ĉiujn fortojn necesas streĉi por venki la "malamikon"...

Kaj la sama tragedi-komedio okazas ĉe ambaŭ malamikaj kampoj.

Ĉe la fronto, la soldatoj, stultigite per alkoholo, terurigite per monstre severa disciplino, brutigite per senĉesa murdado (fimortigado) fariĝis senvolaj, senkonsciaj mortigmaŝinoj.

Kaj nenia espero vidiĝas pri finiĝo de tiu kvazaŭa inkubsonĝo, kiu tamen estas realaĵo nekredebla...

Kaj jen finfine disfamiĝas, ke la *rusaj* soldatoj ribelis, ke la Rasputina, putra carismo disfalis, ke la laboristoj kaj kamparanoj forpelis kaj silentigis la militprofitantojn, la militdaŭrigantojn.

La ribelemo de la kuraĝaj rusoj infektis la germanajn soldatojn, kiuj troviĝis ĉe la orienta fronto. Tiun ribeleman spiritostaton ĉi lastaj kunportas kun si tra tuta Germanio, kiam oni veturigas ilin al la okcidenta fronto.

Finfine *Revolucia Ondo* malvolviĝas. Forkuras Vilhelmo la II-a. Forfalas tronoj, imperioj. En Germanio, en Aŭstrio. Timegas la tuta eŭropa burĝaro. Militĉeso. La "Entente" lasas al la germanaj militestroj la armilojn necesajn por malhelpi plenan sukceson de la revolucia movado. Urĝas, urĝegas haltigi la *ruĝan fantomon*, kiu venas el oriento.

La gazetaro, la pastraro, kaj ĉiaspeca subaĉetitularo eksonigas la vorton: *venko!* La venkitoj pagos. Prosperos ĉio en la venkintaj landoj. Kaj la kredema popolo bonakceptas tiujn novajn mensogojn.

Haltas la revolucia ondo...

Tamen, tamen, ĉu ne estas hodiaŭ okulfrape, ke ne venkis la kanonoj, ke ne ĉesis la buĉado pro tiu pseŭdo-venko. Se ne ribelus unue la kuraĝaj rusaj soldatoj, la milito povus daŭri ankoraŭ unu eble du jarojn plu. Milionojn da viktimoj la patriotisma hidro estus plie farinta.

Antaŭ dek jaroj, la ribelo de la laboristoj kaj kamparanoj el la nuntempa Sovetio estis la unua ekbrilo en la mallumo, kiu daŭris jam de pli ol tri jaroj. Tial ĉiu laboristo, sen distingo pri partio aŭ tendenco, povas spirite partopreni la dekjaran jubileon, kiun prepariĝas festi niaj K-doj el Sovetio. Se tie ĉio ne estas kiel dezirinde, kulpas precipe ni; kulpas la okcidentaj laboristoj, kiuj ne kapablis imiti la heroan malobeemon de la rusaj soldatoj.

Ili montris al ni la vojon; ili kuraĝis *rifuzi* morti kaj mortigi por la carismo, por la kapitalismo, por la malbeninda kasto el militokazigantoj.

Tial, okaze de la dekjara datreveno de la unua, logika kaj laŭcela provo de liberiĝo flanke de la laborista klaso, ni salutu kaj honoru la "Oktobran Revolucion".

UNU PAĜO DE LENIN

Okaze de la dekjara jubileo de la "Oktobra Revolucio" decas, ke ĉiu laboristo legu aŭ relegu kelkajn paĝojn de la gvidinto de tiu nemezurebla historia okazintaĵo. Tial ni represas la ĉi suban parton el "Ŝtato kaj Revolucio"[1]) laŭ la traduko de K-do G. Demidjuk.

La unua fazo de komunisma socio

En "Kritiko kontraŭ Gotha programo", Marx refutas detale la Lassal'an ideon pri tio, ke dum la socialismo, laboristoj ricevas la "neĉirkaŭtranĉitan" aŭ "plenan produkton de sia laboro". Marx montras, ke el la tuta socia laboro de l'tuta socio necesas subtrahi la rezervan sumon, kaj ankaŭ la sumon por plivastigo de produktado, kaj ankaŭ rekompencaĵon por "eluzitaj" maŝinoj ktp., kaj poste el objektoj de konsumado la sumon por la administraj elspezoj, por lernejoj, malsanulejoj, maljunulejoj ktp.

Anstataŭ nebula, neklara, ĝenerala frazo de Lassal ("plena produkto de laboro — al laboristo"), Marx donas sobran kalkulon pri tio, kiel nome la socialisma socio estos devigata mastrumadi. Marx aliras al la *konkreta* analizo pri vivkondiĉoj de tia socio, en kiu ne ekzistos kapitalismo, kaj diras:

"Ni havas tie ĉie antaŭ ni (ĉe la analizo de l'programo de l'laborista partio)" ne tian komunisman socion, kiu *disvolviĝis* sur sia propra bazo, sed tian, kiu ĵus *eliras* ĝuste el kapitalisma socio kaj kiu tiel en ĉiuj rilatoj, en la ekonomia, morala kaj mensa, portas ankoraŭ la postsignon de l'malnova socio, el kies profundoj ĝi eliris."

Jen tiun ĉi komunisman socion, kiu nur ĵus aperis en la mondon elprofundoj de l'kapitalismo, kiu portas ĉiurilate la postsignojn de malnova socio, Marx do nomas "la unua" aŭ malsupera fazo de l'komunisma socio.

La rimedoj de produktado jam eliris el privata posedado de apartaj personoj. La rimedoj de produktado apartenas al la tuta socio. Ĉiu membro de l'socio, plenumante ioman parton de soci-necesa laboro, ricevas certigon de la socio, ke li jen tiun kvanton da laboro estas plenuminta. Kontraŭ ĉi certigo li ricevas el sociaj deponejoj de konsumaĵoj konforman kvanton da produktaĵoj. Post subtraho de tiu laborkvanto, kiu iras en la socian rezervajon, ĉiu laboristo, sekve, ricevas de la socio samtiom, kiom li estas doninta al ĝi.

Regas kvazaŭ ia "egaleco".

Sed kiam Lassal diras, konsiderante tiajn ĉi sociajn regulojn (kutime nomatajn socialismo, sed ĉe Marx havantaj la nomon de l'unua fazo de komunismo), ke ĝi estas "la justa distribuo", ke ĝi estas "la egala rajto de ĉiu je egala produkto de laboro", do Lassal eraras kaj Marx klarigas lian eraron.

"La egalan rajton — diras Marx — ni tie ĉi efektive havas, sed *ĝi estas ankoraŭ* "burĝa rajto", kiu, kiel ankaŭ ĉiu rajto, *supozas malegalecon.*

Ĉiu rajto estas aplikado de *samegala* mezurilo al *diferencaj* homoj, kiuj en efektivo ne estas samegalaj, ne egalas unu al la alia, kaj tial "la egala rajto estas rompo de egaleco kaj ĝi estas maljusteco". Efektive, ĉiu ricevas, plenuminte egalan kun aliu parton de socia laboro, egalan parton de socia produktaĵo (post la montrita subtraho).

Kaj intercetere, apartaj homoj ne estas egalaj, iu estas pli forta, aliu malpliforta; iu estas edziĝinta, aliu ne, iu havas pli da infanoj, aliu malpli ktp.

"...Ĉe egala laboro — konkludas Marx — sekve ĉe egala partopreno en la socia konsumad-rezervaĵo unu ricevos en efektivo pli multe ol alia, estos pli riĉa ol alia ktp. Por eviti ĉion ĉi, la rajto anstataŭ esti egala, devus esti malegala."

Justecon kaj egalecon, sekve, la unua fazo de l'komunismo ne jam povas doni: la diferencoj en riĉeco restos, kaj la diferencoj maljustaj, sed estos neebla la *ekspluatado* de homo flanke de homo, ĉar ne estas eble konkiri *la rimedojn de produktado,* fabrikojn, maŝinojn, teron k. c. por privata posedado. Kritik-batante la etburĝe-malklaran frazon de Lassal pri "egaleco" kaj "justeco" ĝenerale, Marx montras *la vojon de disvolviĝo* de komunisma socio, kiu estas *devigita* komence neniigi *nur* tiun "maljustecon", ke la rimedoj de produktado estas ekposeditaj de apartaj personoj, kaj kiu *ne estas kapabla* tuje neniigi ankaŭ la pluan maljustecon, konsistantan el distribuado de konsum-produktoj "laŭ la laboro" (sed ne laŭ la bezonoj).

Vulgaraj ekonomiistoj, inter ili burĝaj profesoroj, inter ili "nia" Tugan(-Baranovski), konstante riproĉas socialistojn, kvazaŭ ili forgesas pri la malegaleco de homoj kaj "revas" neniigi ĉi malegalecon. Tia riproĉo, kiel ni vidas, pruvas nur la ekstreman malinteligenton de s-roj burĝaj profesoroj.

Marx ne nur plej preciz-maniere konsideras la senevitan malegalecon de homoj, sed li konsideras ankaŭ tion, ke la nura ankoraŭ transiro de produktadrimedoj en la komunan posedon de l'tuta socio ("socialismo" en la kutima vort-uzo) *ne forigas* la mankojn de distribuado kaj la malegalecon de l'"burĝa rajto", kiu *daŭras regi,* kiomgrade la produktoj estas dividataj "laŭ la laboro".

"...Sed ĉi mankoj — daŭrigas Marx — estas senevitaj dum la unua fazo de l'komunisma socio, en tiu ĝia formo, kiel ĝi elaperas, post multaj turmentoj de akuŝo, el kapitalisma socio. La rajto neniam povas esti pli supera, ol la ekonomia ordo kaj la kondiĉata de ĝi kultura disvolviĝo de socio".

Tiamaniere, en la unua fazo de l'komunisma socio (kiun ordinare oni nomas socialismo) "la burĝa rajto" estas nuligata *ne* plene, sed nur parte, t. e. nur rilate al la rimedoj de produktado. "La burĝa rajto" agnoskas ilin privata posedaĵo de apartaj personoj. Socialismo faras ilin *komuna* posedaĵo. *Tiomgrade* — kaj nur tiomgrade — "la burĝa rajto" defalas.

Sed ĝi restas tamen en la alia sia parto, ĝi restas kiel reguligilo (difinilo) por distribuado de produktoj kaj por distribuado de laboro inter membroj de la socio. "Kiu ne laboras, tiu ne devas manĝi" — tiu ĉi socialisma principo estas *jam* efektivigita; "por egala kvanto da laboro — egalan kvanton da produktaĵo" — ankaŭ tiu ĉi socialisma principo estas *jam* efektivigita. Tamen tio ne jam estas komunismo, kaj tio ne jam forigas "la burĝan rajton", kiu al malegalaj homoj kontraŭ malegala (la fakte malegala) kvanto da laboro donas egalan kvanton da produktaĵo.

Ĝi estas "manko" — diras Marx — sed ĝi estas senevita en la unua fazo de l'komunismo, ĉar, ne falante en utopiismon, oni ne povas opinii, ke, renversinte la kapitalismon, la homoj tuj ellernos labori por la socio *sen ajnaj normoj de rajto,* kaj eĉ ekonomiajn premisojn por *tia* ŝanĝo la nuligo de kapitalismo *ne donas tuje.*

Kaj aliaj normoj, krom la "burĝa rajto", ne ekzistas. Kaj tiomgrade restas ankoraŭ la neceso pri la ŝtato, kiu, konservante la komunan posedrajton je rimedoj de produktado, gardus la egalecon de laboro kaj la egalecon en dividado de produktaĵo.

La ŝtato formortas, kiomgrade kapitalistoj jam ne ekzistas, klasoj jam ne ekzistas, tial ne estas eble *subpremi* kiun ajn *klason.*

Sed ŝtato ne jam estas formortinta plene, ĉar restas la gardado de "la burĝa rajto", konfirmanta la faktan malegalecon. Por la plena formortado de l'ŝtato estas necesa la plena komunismo.

N. Lenin — 1917.

[1]) Havebla kontraŭ 1 mk. g. ĉe la administrejo de "S-ulo".

EL BLANKRUSIO

Ni forigas kamparanan analfabetecon!

Analfabeteco estas la plej granda malbonaĵo de nia vilaĝo. Ĝi ne donas al nia kamparanaro eblecon pli alproksimiĝi al la kulturo. Kaj, sendube, kiom grandan signifon havas la laboro por forigo de nelegoscio en nia vilaĝana kamparanaro!

Ni jam multe laboris por tiu afero. Miloj da laboristoj, kamparanoj kaj kamparaninoj jam likvidis sian nelegoscion, ili ekvidis la lumon de la scienco, la eblecojn de la kulturo.

Nun en nia tuta distrikto (de Bobrjusk) laboras 236 punktoj por likvido de nelegoscio, en kiuj lernas 5612 plenaĝaj personoj. Krom tio ĉiam laboras kelkdekoj da lernejoj por malmulte scipovantaj legi kaj skribi, kie same lernas centoj da gekamparanoj.

Kvankam tiuj punktoj eklaboris plejparte nur de la komenco de decembro, ili laboras akurate. La lernado estas kondukata en la gepatra lingvo por ĉiuj, t. e. por la plejmulto en blankrusa. Iom ne sufiĉas la kvanto da lernolibroj, nur 1 por 3—4 personoj, sed kompare al la pasintaj jaroj tio estas sufiĉe bona.

La elcento de vizitantoj de niaj supreditaj lernejoj kaj punktoj estas sufiĉe alta — en la vilaĝoj 70—80 %. Multe por tiu laboro helpas la societo "For analfabetecon!" Ĉi societo konsistas el ĉiuj niaj civitanoj, kiuj volas doni iom da mono kaj forto por forigi la malklerecon de nia loĝantaro. Nun ĉi tiu societo faras kalkulon, por ekvidi la rezultojn de sia laboro. Eble tiu kalkulo donos tre utilan materialon, por fari pli taŭgan programon por la estonta jaro.

Gravan nian atingaĵon ni opinias la partoprenon en ĉi laboro de la virinoj. Oni devas scii, ke nia virino estas tre malklera, kompare al nia viro. Sed nun ŝi per ĉiuj fortoj, kune kun la viro, likvidas sian malklerecon. Tion povas pruvi jenaj ciferoj: en la punktoj por likvido de nelegoscio lernas 2469 virinoj, en la lernejoj por malmulte sciantaj — 326. Kaj post ĉiu jaro tiuj ciferoj pli kaj pli kreskas.

Estas klare, ke ni troviĝas ankoraŭ tre malproksime de nia venko super malklereco. La nelegoscion ni ankoraŭ ne venkis. Da nelegosciuloj ni havas ankoraŭ tre multe kaj nelegoscio estas, kaj por plej proksimaj jaroj estos, nia plej malamata malamiko en la vilaĝoj. Sed kun la kresko de nia ebleco ĉi laboro estos ĉiam disvastigata kaj disvolvata.

Ni estas certaj, ke la analfabeteco ĉe ni estos venkita!

A. Magidov, kamparano en Bobrjusk (Blankrusio).

ATENTIGO

Oni jam ofte riproĉis, ke "S-ulo" enhavas tro da materialo pri Sovetio. Ĉefe niaj tieaj K-doj plendis pri tio... kaj abunde sendis materialon! Almenaŭ ni esperas, ke ĉi-foje ĉiu leganto bone komprenos la kialon de la nuna kvazaŭ Sovetia n-o.

RIĈAĴOJ EN TERINTERNAĴO DE SOVETIO

Por esplori la multnombrajn nekonatajn riĉaĵojn, kuŝantajn en terinternaĵo, estis fondita speciala geologia komitato. Laboro de ĉi komitato ĉiam kreskas kaj estas kunligita kun la postuloj de ekonomiaj institucioj. Dum 1926 sur la spacoj de tuta Sovetio laboris 263 esplor-geologiaj grupoj, dum 1927 la nombro da tiuj grupoj pligrandiĝis.

Jen estas kelkaj rezultoj de ilia laboro:

En Krivoj Rog (Ukrainio), en la nova spaco, je 470 metroj malsupre, estis renkontita granda tavolo de ferminaĵo. Oni traboris 12 metrojn da tiu tavolo, sed la lasta ankoraŭ ne estas finita. Dum la proksima tempo oni komencas tie traboradi la teron en aliaj lokoj, por ĝisfunde traesplori la spacojn de ferminaĵo. Laŭ konjektoj de scienculoj tiu tavolo de ferminaĵo devas etendiĝi malproksime norden.

Mintavoloj de mangano estas trovitaj en 2 lokoj — en Transbajkalio kaj Kazakstano, tiuj de kupro — en 19 lokoj, kaj de aliaj diversmetalaj minaĵoj — en 15 lokoj.

Dum 1925 estis komencitaj la laboroj por esplori la mintavolojn de kalio apud Solikamsk (regiono de Ural); ĝis nun laŭ la rezultoj de esploro la provizo de kalio tie estis difinitaj en 68 milionoj da tunoj. Sed en efektiveco tiu provizo estas pli granda, ĉar la terspaco, sub kiu kuŝas la minaĵoj de kalio, estas pli granda, ol la ĝis nun esplorita. Eble la tutan riĉaĵon de kalio oni povas pli-malpli ĝuste difini nur en la fino de la kuranta jaro.

En Jakuta aŭtonomia respubliko, ĉe la rivero Mamo, estis trovitaj minaĵtavoloj de glimo, kiu havas por Sovetia industrio tre gravan signifon. Same gravan signifon havas tavoloj de korundo, trovita en Kazakstano.

Grandan estontecon havas metalindustrio en Uralmontaro; sed ĝi bezonas la lokan por si karbon kaj Geologia komitato esperas ĝin trovi ankaŭ en Uralmontaro, en Kizel-regiono.

Same la esploroj en la Okcidenta parto de Doneca karbbaseno devas montri ke karbtavoloj en tiuj plej riĉaj partoj de Sovetio etendiĝas Okcidenten pli malproksime, ol oni ĝis nun konjektis.

Novaj provizoj de nafto estas trovitaj en duoninsulo Kerĉ kaj en Uzbekistan (Kota-Dola, Mez-Azio). Nunjare estos organizata granda ekspedicio en Saĥalinon, por tie daŭrigi la jam delonge komencitajn esplorojn de la naftprovizoj. Plej grave estas, ke en najbaraj al Saĥalino landoj tute mankas provizoj de la nafto.

Krom la esplorlaboroj Geologia komitato estas ankaŭ okupita pri la aranĝo de la granda geologia karto de Sovetio; jam estas pretaj 200 000 da kv. kilometroj. En 1927 por tiu celo oni supozas uzi aeroplanojn, kio jam donis bonajn rezultojn.

P. Kirjuŝin (Minsk).

La loĝantaro en Sovetio

Je la fino de la pasinta jaro en Sovetio okazis ĝenerala popolnombrado. Tia okazintaĵo por la sovetianoj estas tre malofta. Dum la carismo simila nombrado estis en 1897 jaro, kaj por la Tutsovetio ĝi okazis nur unuafoje. La rezultoj de tiu ĉi nombrado estas tre interesaj. En la nunaj ŝtatlimoj loĝis en:

1897 jaro . .	104,6 milionoj
1914 „ . .	136,3 „
1926 „ . .	146,0 „

Precipe pligrandiĝis la urbloĝantaro, kiu en 1897 kalkulis nur 12,9 milionojn, kaj nun jam 25,8 milionojn. Klare estas, ke la urbkresko sekvis de la transfluado el la vilaĝoj al la industriaj centroj. Se en 1923 la nombro de urboj kun 50 000 loĝantoj kaj plie estis nur 65, nun la nombro de tiuj grandurboj jam atingas 85.

La seksproporcio por la urbanoj estas 100 : 107 kaj por la vilaĝanoj 100 : 108 kun la ĉiea supero de virinoj.

La meza kvanto de familianoj por unu urba familio en la eŭropa parto de Sovetio ŝanceliĝas inter 3,2—3,6 anoj en diversaj respublikoj. (6771.)

Isaakievski-Katedralo—Muzeo

La pompa katedralo en Leningrad ĉesis esti templo. Ĝi transformiĝis je muzeo. Estas finata kalkulakceptado kaj disdonado de la preĝejaj valoraĵoj. La riĉega pentrart- kaj interna ornamaĵaro estas konservotaj decmaniere.

Tutajn 46 jarojn sur "la ostaroj" de laboruloj estis konstruata tiu-ĉi miraklodiejo. Por ties kreo oni elspezis 23 milionojn da rubloj, elsuĉitaj el la almozuleca popolo. Dum multaj jaroj la ĉefdiakonoj per blekeganta voĉo proklamadis ĉi-tie anatemojn al Stenjka Razin, Pugaĉev kaj aliaj popolaj herooj. Dum multaj jaroj de la alteco de l' katedrala ambono (katedro) fluadis ŝovinista, ekstermiga (ĉefe antisemida) prediko, plena je kalumnioj kaj malbonintencemo kontraŭ laborularon. Venis la fino al ĉio-ĉi. Kaj eĉ okazis tiel, ke la prioro de l' katedralo, ekspreposto Ĉujev troviĝas nun en vicoj de la sendiularo kaj kune ĉe ni luktadas kontraŭ *la unika apostol-eklezio.*

El "Bezbojnik" (Sendiulo)
esperantigis *N. Fedotov (3766).*

LABORISTO SAVIĈEV EN KURACLOKO

(Letero de labkoro el Sovetio)

En la fabrikon, en sian laboristan rondon, alveturas laboristo Saviĉev.

Liaj okuloj ĝoje brilas. Jen kion, K-doj, mi al vi rakontos:

Por la unua fojo dum mia tuta vivo mi ekveturis en kuraclokon, en ripozdomon sur la bordo de Nigra Maro.

Mi ne veturis kien ajn, ne — mi veturis en Krimeon, en Alupka, tien, kien pli frue povis veturi nur generaloj kaj princoj.

Kaj kiel bela estas tie la vivo! Vi nur rigardu tiujn kastelojn, ĝardenojn kun la fontanoj, la maron. Kiom da vidaĵoj, kiom da bonaĵo!

Ĉio ĉi nun servas por la ĝojo kaj la sano de laboruloj, sed ne por ĝuo de sataj, nenion farantaj personaĉoj.

Mi estas laboristo, laboras kiel gardisto de la loĝejkooperacio "Ruĝa proleto". Oni min sendis en Krimeon por plisaniĝi iom. Mi pasigis en Alupka *22* tagojn kaj nun min sentas, kvazaŭ mi fariĝis tute alia homo. Mi havas nemezureble pli da fortoj.

Kun mi estis multaj laboristoj de ĉiuj flankoj de nia respubliko, estis tie ankaŭ kamparanoj. Ili rigardu, "estintaj mastroj", kiel vivas novaj mastroj — laboristoj kaj kamparanoj — en la marmoraj palacoj.

Mi pasigis tie nur *22* tagojn. Ili trapasis, kiel sonĝo.

Oni nin nutris bonege: per kokinaĵo, per iuj unuokulaj fiŝoj, per vino, fruktoj . . .

Ni kuŝiĝis post manĝo sub ombron de palmoj. Ni kuŝas tie, pasigante nian "mortan horon" kaj ekmemoras tiun tempon, kiam ĉio nin ĉirkaŭanta estis ne por ni.

Ni faris multajn ekskursojn. Ni vidis multon, kion neniam vidis ĝis tiam.

Kaj banado en maro... kiel ĝi estas bona.

Ni banis nin, kiel infanoj. Estis unufoje okazo, kiam la marondo ekkaptis du laboristojn-fandistojn kaj ilin ekportis en maron. Feliĉe — la boato estis proksima kaj oni savis ilin. Sed kiel grandaj la ondoj — kiel domo!

Multon ankoraŭ rakontis K-do Saviĉev, Jegor Semenoviĉ, kiu vizitis krimean ripozdomon. Kun la ĝojo de infano li rakontis pri siaj impresoj, ilustrante sian rakonton per fotografaĵoj de la maro, palacoj kaj ĝardenoj.

Adiĉ (Jegorjevsk, Moskva gubernio).

Miraklaj Infanoj

(Verkita speciale por "S-ulo")

Multajn miraklajn rakontojn pri vilaĝo, pri batalo por nova vivo en la urbon kun si alportis vilaĝaj junpioniroj.

Post kiam ili iradis laŭ stratoj, rigardadis domojn, de la suno brilantajn elpendaĵojn, grandajn fenestrojn kun miraklaĵoj, — ili kolektiĝis en la salono kaj ripozis. Kaj ripozante, disĵetinte siajn membrojn, kiel plenaĝuloj, sur la apogseĝoj, malrapide (same kiel plenaĝuloj) ili al mi rakontadis, kaj estis dolĉe aŭskulti iliajn mirigajn historietojn...

Ili rakontis pri tio, ke al vilaĝo jam tedis malnova, malpura vivo, ke per ĉiuj siaj fortoj vilaĝo sopiras la novon; kaj antaŭe en ĉi sopiro estas infanoj. Kiel la floroj sin direktas al la suno, la infanoj sin direktas al novo.

La infanoj ... mi rigardas ilin kaj renkontas ilian akrevidan rigardon, mi sentas ilian grandan soifon al la nova vivo. Mi en ili vidas antaŭbildon de nova homo, homo feliĉa kaj kontenta. Mi ebriiĝas de ilia rigardo, de iliaj rakontoj, kiel naturo estas ebriigata de la tro grandaj karesoj de la suno.

La infanoj...

Kiu ilin pelis ĉi tien en urbon, je tridek, je kvardek, kilometroj? Ili mem alvenis! Mem! Nudpiede . . . laŭ plenŝtona vojo ...

Ili rakontadis pri tio, kiel malfacila

Patriotismo — Internaciismo — Sennaciismo

(Daŭrigo tria)

La mitografo[6]) J. G. Frazer ankaŭ asertas, ke "ĉe la prahistoriaj tempoj, regis en la moderna Eŭropo kaj en la okcidenta Azio rimarkinda unueco".

Kion mi celas per tia elmontro, ke sciencistoj ne ĉiam interkonsentas? Mi celas du aferojn: 1. ke ni, proletoj, ne ĉiam devas lasi nin influi per la diroj de profesoroj aŭ doktoroj, kiuj instruas "verojn", kies eraerecon eble montros la morgaŭa stato de la scienco; *2.* ke la SAT-anoj devas esti toleremaj inter si, ĉar niaj politikaj konvinkoj ankaŭ sin bazas sur hipotezoj, kiujn eble ruinigos la venonta sperto. Ni pli fidu al nia klasa *instinkto* (ne senpripense mi substrekas ĉi tiun vorton, kies profundan sencon mi konas) ol al la dialektiko de rezonemuloj.

Por respondi la demandon pri la unuaj homaj institucioj, la historiistoj uzas la komparan metodon. Kiam mankas dokumentoj por daŭrigi la studadon de la pli primitivaj epokoj, ili sin apogas sur la etnografion kaj serĉas ĉu ne ekzistas ĉe la nun ankoraŭ ekzistantaj "sovaĝaj" gentoj institucioj, kiuj povus liveri klarigojn pri la epokoj prahistoriaj.

Tiu metodo ne estas tute senmanka. Oni ja ne havas absolutan certecon, ĉu la evoluado de la homa speco okazis ĉie kaj ĉiam laŭ la sama maniero. Plie, ne estas pruvite, ke la nunekzistantaj "sovaĝuloj" estas primitivuloj. Ĉu ili konservis senŝanĝe siajn morojn kaj kutimojn? Ĉu ili ne estas degenerintoj, kiel estas konstatite ĉe la papuoj el Nov-Gvineo kaj ĉe la pigmeoj el Kongo?

Pro tiuj demandoj nun nerespondeblaj kelkaj scienculoj ne plu uzas la vorton "primitivulo", parolante pri la anoj de la t. n. sovaĝaj gentoj. Ili nomas ilin *necivilizitoj.* Sed tia esprimo supozigas, ke la homoj nun vivantaj sub la kapitalisma regsistemo estas civilizitaj.

La dek milionoj da buĉitoj, la sama kvanto da kripligitoj el la antaŭnelonge okazinta mondmilito protestas kontraŭ tia pretendo. Homoj, kiuj povas dum kelkaj jaroj senhalte sin interbuĉadi per plej kruelaj rimedoj, homoj, kiuj povas dum sia tuta vivo elspezi grandegan parton el sia energio por inventadi kaj fabrikadi mortigilojn, tiaj homoj ne povas pretendi esti civilizitaj. Cetere, ĉiu proleto, ĉiu mizerulo bone scias, ke la kapitalismo estas senanima, senkora, unuvorte tute barbara reĝimo, kiu neniel prezentas civilizitan staton. — Aliparte, kelkaj scienculoj, inter kiuj Ch. A. Ellwood, en sia verko *Principoj de psiko-sociologio,* opinias, ke ĉe la primitivaj gentoj la *interhelpo* estis la superreganta tendenco. "La milito kaj ĝiaj kruelaĵoj, li diris, la kanibaleco, la sklaveco estas en la socia evoluado fenomenoj relative malfruaj..."

Se ĝustas tiu hipotezo, ŝajnas do, ke la primitivuloj estis pli civilizitaj ol la nuntempuloj...

Kaj ĉu la malamo kaj mortigemo de homoj kontraŭ homojn okazis nur kiam ili grupiĝis por formi ian *konscian* socian unuon — ian patrion? Ŝajnas, ke jes, se oni konsentas kun la diroj de la filozofo Espinas en lia verko *La animalaj* (bestaj) *societoj:*

"La forto, laŭ kiu kreiĝas socia konscienco, kolektiva mi-o, estas rekte proporcia kun ĝia malamo kontraŭ la fremdularon."

Tio bone klarigas, kiel estas ebla la "sankta unuiĝo" de ĉiuj klasoj, de ĉiuj partioj, kiam la "patrio estas en danĝero". Kaj la logika konsekvenco el tio estas, ke ju pli landano malamas fremdulojn, des pli bona patrioto li estas. Tiu malamo estas ja necesa kondiĉo, por ke restu forta kaj aktiva la kolektiva konscienco.

---

[6]) Priskribisto de mitoj.

estas por ili la vojo al nova vivo. Estas ankoraŭ tre forta malklereco en vilaĝo, multaj ankoraŭ ne komprenas junpionirojn kaj nesciante piedpremas la semojn de la granda semajo. Ili ĉion toleras kaj iom-post-iom konstruas la novforman vivon, kiel fabelo miraklan.

Iu el junpioniroj sukcesis konvinkigi siajn gepatrojn lavi la manojn antaŭ manĝo. La alia devigis sian patrinon purigi la ĉambron nur per malsekigita balailo. En la regionoj Serednikovo kaj Dmitrovskij Pogost junpioniroj ricevis premiojn por terkulturaj produktaĵoj ĉe la ekspozicio. Kun la amo, kun infana insistemo ili elkreskigis grandegajn legomojn. Kaj ĉi venko de junpioniroj venkis kamparanojn. En regionoj Poĉinki kaj Krasnoje junpioniroj vintre vartis brutaron, observis ĝian regulan nutradon, plivarmigis brutkelojn, unuvorte — faris utilan aferon, entuziasmigante la gepatrojn kaj la tutan vilaĝon.

Ŝtonetoj ... malgrandaj ... nerimarkeblaj ... ili estas firme metataj per infanaj manetoj kaj kreskas fundamento de nova firma konstruo.

En ĉiu lernejo estas junpioniroj. Ili persiste organizas infanan kolektivon. Per ĉiuj fortoj defendas unu la alian ... Ĉu vi aŭdis la historion pri tio, kiamaniere junpioniroj-lernantoj sukcesis defendi sian K-dinon? La gepatroj prenis sian filinon el la lernejo kaj la tuta grupo de ŝiaj Gek-doj, sume 37 personoj, skribis al ŝia patro jenan leteron:

"Stepan Stepanoviĉ! Ni aŭdis, ke vi volas restigi vian filinon hejme, ĉar ŝi havas multe da jaroj kaj kvazaŭ ŝi nenion plu povas bonan fari en lernejo. Ĉio ĉi estas malvero! Ŝi lernis tre bone. Ni kompatas ŝin. Se ŝi ne lernos, ŝi la tutan vivon restos malklera, se ŝi lernos — ŝi estos instruita. Nun ĉiuj penas esti instruitaj. Lasu ŝin lerni, Stepan Stepanoviĉ!"

Kaj ektremis Stepan Stepanoviĉ de la infana letero kaj respondis al "geknabaj ambasadoroj":

"Nu, mi lasas mian filinon lerni".

Tiamaniere sovetaj infanoj venkas la inertecon de siaj gepatroj.

Miraklajn infanojn ni havas, miraklaj estas iliaj rakontoj pri la batalo por nova vivo. Ili paŝas firme laŭ la vojo, kiun al ili montris Granda Avĉjo — Lenin ... Ili paŝas ... Ĉu vi aŭdas iliajn paŝojn?

Iv.Ĥmelnoj — Jegorevsk, Moskva gub.

Neniu alia semajna jurnalo esperantista havas tiom da abonantoj kiel "S-ulo"; neniu esperantista gazeto estas tiom legata. Pro tio ĝoju la tuta SAT-anaro — kaj daŭrigu la varbadon, por ke nia gazeto fariĝu ankaŭ la plej multe abonata el ĉ i u j esperantaj gazetoj.

Tago el mia vivo

Mi estas simpla poŝtisto en la urbo Arĥangelsk, Nordrusio, kaj salajrata kiel meza oficisto.

Krom tio mi estas komencanta esperantisto, ĉar mi hazarde antaŭ sepmonatoj ekaŭdis pri esperanto kaj tiam mi senhezite komencis tre diligente studadi ĉi

K-do Erjuĥin (9682)

belan lingvon, kaj nun esperanto por mi estas plej amata plezuro kaj plej interesa laboro.

Antaŭe mi neniam skribis artikolojn por presigi en eksterlandaj gazetoj, kaj tiu ĉi "Tago" estas mia unua provo.

Mi estas 25-jara liberpensula fraŭlo; el familianoj mi havas nur fraton, fratinon, kaj patrinon, kiuj loĝas en la vilaĝo, kiu troviĝas je 75 km. de Arĥangelsk, kaj estas terkulturistoj.

Kvankam la kompara metodo aplikata de la historiistoj sin apogantaj sur la etnografio ne estas senmanka, kiel ni rimarkigis pli supre, ĝi almenaŭ ebligas kompreni pli bone la evoluadon de la ĝis nun konataj kaj malaperintaj civilizacioj. Ĝi ebligas fundamentigi hipotezojn, kiuj povas kontentigi la prudenton. Antaŭ dudek jaroj, ekzemple, la egipta monarkio estis por la historiistoj vera enigmo, kiun solvi ili ne povis.

Ĉu do, kiel Minervo en la fabelo, ĝi eliris tute armita el la cerbo de Jupitero? La egipta monarkio ja sin prezentis, 2800 jaroj antaŭ Kristo, kiel plenkreskinta organismo. Sed post elfosaĵoj faritaj en Petrio kaj Amelineaŭ, estis eble studi pli malnovan civilizacion de la neolita epoko (plej nova tempo en la ŝtonepoko) kaj oni konstatis, ke antaŭ ol esti unuiĝinta sub la estreco de reĝo, Egiptio entenis kelkajn popolojn, kiuj havis, ĉiu aparte, siajn estrojn kaj diojn, kaj kiel rekonigilon figurojn de bestoj (falko, hundo, lupo, skorpio ktp.) aŭ de vegetaĵoj (kano, palmo, sikomoro ktp.). Tia konstato igis fakulojn hipotezi, ke tiuj rekonigiloj estas totemoj kaj sekve tiuj homaj grupiĝoj estis totemaj klanoj.

Tiu hipotezo ebligas klarigi la prahistorian epokon de malaperintaj civilizacioj per la nun ankoraŭ ekzistantaj "primitivaj popoloj".

Ni do esploretu la toteman organizformon por vidi kiel, post longa evoluado, la unuaj homaj grupiĝoj povis aliiĝi en unuecan, centralizitan aŭtokration, kies estreca principo tamen sin bazis sur la primitiva totemo.

De la klanoj al la Imperioj

Mi donas al tiu ĉapitro titolon, kiu apartenas al 430-paĝa verko[7]) de la sociologo *A. Moret*, profesoro ĉe la Pariza Universitato, kaj de la historiisto *G. Davy*, dekano ĉe la Dijona Universitato. Mi provos kiel eble plej koncize resumi la faktoriĉan enhavon de tiu libro por vidigi pli klare la longegan historian ĉenon, kiu ligas la hodiaŭan patriotismon al la prahistoria mistika kredo je totemo.

Laŭ tiuj aŭtoroj la klanoj estas la plej elementaj organizformoj ĝis nun konataj. Ili ne estas laŭteritoriaj grupiĝoj. La klanoj estis unue nomadaj. Grandega nombro da duonpruvoj montras, ke la religio antaŭ la geografio decidis pri la maniero laŭ kiu la homoj grupiĝos. La primitiva konstitucia juro estas el mistika naturo. La klananoj sin sentas kunigitaj per la kredo, ke ili ĉiuj havas saman totemon.

La sociologo Durkheim, kiun citas la aŭtoroj, difinas jene la klanon: "La klano estas grupo el individuoj, kiuj konsideras sin parencoj, sed rekonas tiun parencecon ekskluzive per tiu signo tre speciala, ke ili portas saman totemon. La totemo mem estas viva aŭ malviva estaĵo, ĝenerale besto aŭ planto el kiu la grupo estas supozata deveni kaj kiu servas al ĝi kiel insigno kaj kolektiva nomo. Se la totemo estas lupo, ĉiuj anoj de la klano kredas, ke ilia prapatro estis lupo kaj sekve ke ili havas en si ion lupan."

La klananoj opinias, ke ili estas parencoj, ne laŭ la sango, sed rezulte de mistika komuniiĝo de ĉiuj kun unu totemo. Individua estreco ne ekzistas. La klano estas komuneca kaj egaleca societo, kies anoj estas ĉiuj samrangaj. Sed tiu senestreca grupiĝo havas tamen severajn regulojn, kiujn ĉiuj obeas. Inter tiuj reguloj estas la devo partopreni la kulton al la totemo, la malpermeso edziĝi inter samklananoj, la malpermeso manĝi la beston, kiu estas la totemo de la klano ktp.

La totemo ne estas ia praulo; ĝi estas areca kaj nedividebla principo, la liga, nepre efika, forto, la disa animo de la klano. La totemo estas reprezentata per objektoj, kiujn la klananoj konsideras sanktaj kaj por kiuj ili havas kulton.

(Pluo sekvos) *E. Lanty.*

---

[7]) Biblioteko de Historia Sintezo.

TRA ESPERANTIO

DISKUTEJO

VOLONTULOJ — TRADUKISTOJ!

(Ankoraŭ unu agad-metodo)

La tasko de nia movado konstante pligraviĝas, la laboro fariĝas ĉiam pli malfacila, ĉiam pli respondeca. Tial la publikigo de artikoletoj pri faritaj provoj, pri spertoj, pri novaj agad-metodoj fariĝas nun tre valora. Kiom da tempo, da fortoj k. monrimedoj povas ŝpari ĉiu el ni, eluzante *la jam kontrolitan kaj elpruvitan* sperton de iuj aliaj K-doj!

En nia gazeto ĝis nun aperis lastatempe nur unu artikolo pri labor-metodoj: artikolo pri alsendo de **salutoj al lab. organizoj.** Ni deziras daŭrigi: hodiaŭ ni intencas tuŝi ankoraŭ pli seriozan temon: **pri volontulojtradukistoj!**

Ĉu estus serioza sukceso, se kun ĉiu grava internacia aŭ tutlanda prolet-organizo oni eblus interrilati *esperant-lingve?*

Ĉiu el vi sendube respondos "Ho, tio estus rimarkinda sukceso, konsiderinda venko de esp-o!" Ja efektive la utilo estus grandega: Ĉiumomente oni povus ricevi la necesajn informojn. Enketado fariĝus treege facila. Grandskala interkorespondado kun la grupoj, unuigitaj ĉe tiuj asocioj, ebliĝus. Nia esperanto-servado fariĝus multflankeca, pli certa, pli profunda.

Ĝis nun niaj SAT-K-doj ĉiam devis mem ĉion ellabori, ĉion ekscii, ĉiam propraforte kompili, enketi ktp.... La tasko estis tro malfacila. Sed imagu al vi, ke la proletorganizoj ekkorespondas esp-e! Nu, la "bildo tute aliiĝas". Jen ekzemplo: Ĝis nun estis faritaj provoj starigi peresperantan Liberpensan Inform-Servon. La provoj ne sukcesis!

Sed jen aperus ĉe la centrejo de ĉiu proleta liberpensa land-asocio almenaŭ po unu esperanto-scianta K-do; Inform-Servo facile realiĝus. Sufiĉus, ke la esp-isto ricevadu ĉiumonate aŭ dusemajne mallongan raporton pri la enlandaj novaĵoj el sia centrejo, sendu ĝin al la internacia inform-servejo, kaj la servo jam ekfunkcius... La afero mirige plisimpliĝus. Ja, ĉe la nova situacio, simple sufiĉus traduki... kaj jam ĉio estas farita...

* * *

Estas ne tro valore, se ĉe kelkaj organizoj aperos "volontuloj-tradukistoj", sed jen imagu al vi ion pli grandecan:

Ĉiuj aktivuloj, loĝantoj en grand-urboj, venos al centrejoj de sindikatoj, partioj, lab. redakcioj, klerig-asocioj, sport-ligoj, liberpensaj asocioj, RFB, IRH, ILH, lab. junularoj, ktp. ktp.[1]), kaj proponos traduki la leterojn, eventuale ricevotajn en esp-o... En multaj kazoj, oni ridetos: ridete estos akceptita la propono, ironie oni estos adiaŭante la proponinton, sed estu certaj, ke tre malmultaj organizoj rifuzos tian modestan proponon...

Kaj jen tio simple fariĝis: la "volontulotradukisto" sciigis sian adreson al la "centrejo", iam malofte li devos veni por plenumi sian taskon, sed... en la proletaj medioj ekestis miraklo: en ĉiuj organizoj esp-o estis ekkomprenata, ĉiuj oficialaj rilatoj de la lab. organizoj fariĝas plenumeblaj per esp-o... Kvazaŭ la organizoj estas mem "esperantistaj"...

[1]) Kompreneble, nur al tiuj organizoj, kie ili estas almenaŭ iomete konataj kaj do povas atendi fidon rilate al si.

Ĉu ne miriga projekto: kun malmulte da homfortoj plenumi tiom multsignifan laboron? Ĉu tio ne ŝajnas utopia?...

Kelkaj pluaj horoj da laboro por ĉiu aktivulo sufiĉos por kaŭzi novan, brilegan triumfon de esp-o, por fari *esperanton* la vera *korespondilo* de l' landasocioj proletaj!?

Ĉiu pripensu mem kaj li konsentos, ke tio ne devas esti utopia **nun, 40 jarojn post la apero de esperanto...**

Ne estas malfacila tasko fariĝi "volontulo", tio postulas nur agemon! Kaj sen tiu agemo, la oficistaro de l' lab. organizoj neniam povos konvinkiĝi pri la valoro de esp-o! Gravaj organizoj skeptike rilatas al esp-o, ĉar ili neniam vidis *pruvojn* de ties utilo...

Ni komencu pruvadi! Ni rompu la glacion de l' skeptikeco! Havi *nur* kelkajn centojn da "*volontuloj-tradukistoj*", tio signifas havi pli ol kelkajn milojn da novaj anoj! Tio signifas dekobligi, centobligi la popularecon, la konatecon; la internan kaj moralan forton de nia asocio... Tio signifas triumfigi espon ĉe IRH, ILH, ĉe la "Amsterdama" Internacio, ĉe ĉiuj "ruĝulaj" organizoj[1])...

* * *

La propono estas ekskizita... Kiuj forĝistoj sin anoncos por plue ruĝigi la verdan stelon? Ĉu la *Jarlibro 1928* enhavos multe da adresoj de gravaj *internaciaj* kaj *landaj* proletaj asocioj, *uzantaj* esperanton?...

[1]) Ni ne celas substitui esp-ajn tradukistojn al tradukistoj nacilingvaj. Male, la agado de niaj "volontuloj" devos pruvi al la proletorganizoj, ke ili multe profitos, postulante de sia gvidantaro, oficistaro kaj aktivularo, la scion de la lingvo tutmonda.

Alia mia frato, rusa soldato, mortis en Francio en 1918 j.

Mi laboras en kancelario de loka Poŝtejo, kaj mia viva vojo de la tago proksimume similas al tuta mia vivo.

Mi ellitiĝas antaŭ la 7-a aŭ 7½-a h., rapide vestas min, la samovaro de loĝejmastrino estas preta kaj mi trinkas unudu glasojn da teo kaj manĝetas.

Poste, dek minutojn okupas la marŝo ĝis la oficejo.

La laboro komenciĝas je la 8½-a h.; dum ĝi mi multe skribas, kalkulas kaj tiel plu. Je la 12-a h. estas interrompo por trinki teon kun buterpanoj, ovoj, ktp. kiujn alportas vendistino. Dum la interrompo mi tralegas lokan ĵurnalon "La Ondo" pri novaĵoj en la lando kaj en eksterlando, precipe min interesas la lukto de tutmonda Proletaro.

Je la 15½-a h. finiĝas la laboro en la oficejo kaj mi marŝas en socimanĝejon, kie oni sufiĉe bone nutras sin por malgranda pago (certe sen muziko kaj vinoj). La laborista socinutrado en Sovetio estas tre disvastigita.

Poste, se estas bona vetero (somere), mi marŝas al larĝa rivero "La Nord-Dvino" por banadi min kaj korpsunbruliĝi. Mi, nordano, bone scias, ke nia somero estas mallonga kaj sekve estas necese utiligi ĉiun varman tagon. Se la vetero ne estas bona (pluvo, malvarmo) mi iras hejmen, kie mi ripozas, t. e. tralegas ricevitajn poŝtaĵojn, precipe mi tre senpacience atendas "Sennaciulon" kaj respondojn de miaj korespondantoj. Sur la paĝoj de la suprecitita loka ĵurnalo multfoje estis presitaj miaj tradukaĵoj el "S-ulo".

Proksimume je la 20-a h. mi trinkas teon kaj poste iras promeni en la urbĝardenon, aŭskulti muzikon, viziti teatron aŭ ruĝanguleton de nia profesia unuiĝo, kie mi legas enlandajn presaĵojn, ludas ŝakon, damojn, kaj aŭskultas raditransdonadon el Moskvo kaj el eksterlando. Ĉiumerkrede mi aŭskultas esperantradiajn informojn el Moskvo.

Somere estas nenia laboro en diversaj rondetoj, en ruĝanguleto, ĉar ni, Nordanoj, flegas la fortojn eluzitajn dum la vintra intensa laboro por la estonto. Venontan vintron mi estos gvidanto de esperanta rondeto inter poŝtistaro.

Plej ofte je la 24-a h. post vespermanĝo mi enlitiĝas.

Dimanĉe mi veturas al la familianoj en vilaĝon per vaporŝipo, aŭ min vizitas lokaj esp. K-doj kaj ni laŭte kaj bele kantadas esperantajn kantojn kun akompanado per muzikiloj (gitaro, balalajko, mandolino) kaj per ĉi tio interesigas preterpasantojn.

Tiel pasas mia tago, kaj tiel pasas mia tuta vivo. *Erjuhin Aleksandro (9682).*

Kapitalismo naskas socialismon

Laŭ la marksisma komprenmaniero, la socialismo falas kiel matura frukto de la kapitalisma arbo finkreskinta. La socio, diris Marks, starigas antaŭ si nur realigeblajn celojn, por kiuj la historia evoluo preparis la materiajn kondiĉojn necesajn. Teknike, la kapitalismo malvolvas la meĥanikan ilaron kaj eksterordinare pligrandigas la produktadon de riĉaĵoj. Je homa vidpunkto, la kapitalismo formas, arigas kaj edukas novan klason — la Proletaron — kiun ĝi metas en klaran kaj precizan situacion: la koncentrigo de grandegaj riĉaĵoj en la manojn de grandkapitalistoj kaj grandindustriistoj, riĉaĵoj produktitaj *de* la Laboristaro, sed ne *por* ĝi. La kapitalista koncentrigo estigas la proletaran koncentrigon. La kapitalismo starigas klason kontraŭ klaso, plimulton kontraŭ malplimulto, forton de produktado kontraŭ la privilegioj de posedado. Tiam la kolizio[1]) fariĝas fatala, same kiel la venko de la fortoj de produktado super la privilegioj de superregado kaj de ekspluatado. *Karlo Rapopor.*

[1]) Neoficiala, sed troviĝanta en la Vortaro de Kabe. *Red.*

OFICIALA KOMUNIKO

post la VII-a kongreso

Laŭ la decidoj de la Lyona kongreso, kelkaj demandoj estas submetotaj al la ekzameno de la tuta membraro, jen: la proponoj *2* kaj 5 (vidi ties tekston en "S-ulo" n-o 147) pri ŝanĝo de la titoloj "Sennacieca Konsilantaro" kaj "Ekzekutiva Komitato", — kaj la propono 17 ("S-ulo" n-o 150) "... ĉiu konsilanto kaj vickonsilanto estas elektata de la tuta membraro..."

Krome restas ankaŭ balototaj la proponoj akceptitaj ĉe la Leningrada kongreso (vidi klarigojn en "S-ulo" n-o 123/124).

Se ni okazigus ĝeneralan voĉdonon speciale pri tiuj demandoj, ni elspezus proksimume 300,— mk. g. (ĉar ja tre alta estas la nuna afranko).

Sed ĉu vere tiuj demandoj postulas urĝan, tujan solvon?... Tion oni ne povas pretendi. Kelkmonata prokrasto estos sendanĝera por nia afero.

Do por ŝpari monon kaj penon (afrankon, adresilojn, pakigadon ktp.) ni sendos la voĉdonilojn kune kun la Jarlibro, kiu aperos en marto 1928, 3 monatojn pli frue ol kutime.

Ekzekutiva Komitato.

*

Direktu ĝuste viajn plendojn

De post la 1. januaro 1928, ni ricevis proks. 500 fr. fr. (precipe el Sovetio) por abonoj al *Internacia Radio-Revuo* aŭ por aniĝoj al *Int. Radio-Asocio;* tiun sumon ni ĝiris akurate al la eldonanto: s-ro *Chiron,* 40, rue de Seine, *Paris V.* — Multaj K-doj, kiuj abonis pere de ni, plendas pro nericevo de la Revuo ktp..., ni devas rimarkigi, ke en tio ni havas nenioman respondecon; nia rolo estis transsendi la monon, nenio pli. Oni do adresu la plendojn al la eldonanto mem.

Adm.

*

IMITINDA EKZEMPLO!

Antaŭ nelonge SAT eldonis, laŭ multflanka deziro siajn unuajn art-poŝtkartojn. Pri la arta valoro de tiuj poŝtkartoj kaj pri la interna senco ni ne bezonas diskuti, ĉar la kartoj parolas per si mem. Sendube niaj artaj poŝtkartoj trovis bonakcepton inter la membraro kaj ne nur inter la membraro, sed ankaŭ inter neesperantistaj proletoj. Jen la pruvo: K-do *K. Schulze, Leipzig* (4822) vendis pli ol 50 seriojn.

Kiel li faris tion? Tute simple! Li eluzis la situacion kaj ĉe kunvenoj kaj manifestacioj li vendis ilin. Per tiu procedo li ne nur helpas finance al la Asocio, sed li ankaŭ konigas nian Asocion kaj esperanton inter la proletoj. K-doj, faru la samon kaj vi helpos per tio al via SAT finance kaj morale!

Adm.

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

Germanio. — En *Regensburg* la Lab. Esp. Grupo aranĝis ekspozicion k. varbsemajnon. Preskaŭ 700 p. vizitis ĝin. Du kursoj komenciĝis kun 50 p.; instruas superinspektoro Miĥael Sperl. — **Latvio.** La 21. sept. en *Riga* en la ejo de Soc.-dem. Partio paroladis K-do A. Krastin pri "esp-o kaj la Laboristaro", varme aplaŭdita de la 50 ĉeestantoj. Fondiĝis grupeto. La 4. okt. la sama K-do faris sian enkondukan lekĉion pri esp-o en Popola Altlernejo. La tria lekcio pri la sama temo okazis la 7. okt. en la societejo de progresema studentaro "Zemgalija". — En *Daugavpils* fondiĝis filio de Latvia Lab. Esp. Societo, prezidata de A. Znoten. — **Polio.** Lastatempe la lab. esp.-movado en *Varsovio* renaskiĝis k. reorganiziĝis. K-do Zawada presigis artikolojn pri esp-o en organoj de Pola Soc. Partio "Pobudka" k. de Asocio de Libera Penso "Zycie Wolne" — tiu ĉi gazeto enpresis ankaŭ la esp-an tradukon de sia enhavo. Krome, en ĉefa ĉiutaga oficiala organo de Pola Soc. Partio "Robotnik" aperas ĉiulunde unukolona esp-a angulo. La 4. sept. okazis solena lab. kunveno pri socialismo, klerigado k. esp-o, kiun ĉeestis reprezentantoj de kelkaj prof- k. kultur-asocioj. La 20. sept. okazis ĝenerala reorganiza kunveno de l' societo. En la novelektita estraro estas prez. Jan Zawada k. sekr. Jos. Litauer. Estas aprobitaj la projektoj de ŝanĝoj en la regularo, laŭ kiuj la societo "*Laboro*" agadas nur inter Laboristaro k. laboranta Intelektularo, k. ĝiaj membroj povas esti nur personoj solidariĝantaj kun klasbatala movado de l'Proletaro. La sekretariejo troviĝas en: Nowgrodzka 21, ĉe Zwiazek Pracownikow Spoldzielczych — Asocio de Kooperativ-Oficistoj. Enskribiĝis jam kelkdekoj da membroj. — **Svisio.** Fine de septembro la LEA-grupo en *Basel* malfermis kurson por komencantoj, regule vizitata de 11 gelern. Unuafoje oni postulis de ĉiu lernanto honorarion da 7 sv. fr. kaj konstatis, ke la sukceso ne estis pli malgranda pro tio ol alifoje. Plie oni rikoltis sumon per kiu oni povos entrepreni alian necesan laboron — plivastigo de gazetservo.

Ĉe la laboruloj.

Novaj sukcesoj de esperanto

Kvankam tiaspecaj deziresprimoj voĉdonitaj de kongresoj plej ofte restas nur senvivaj surpaperaĵoj, ni tamen publikigas la ĉi suban, kiun alprenis la kongreso de "Confédération Générale du Travail Unitaire" (Ĝenerala Unueccela Konfederacio de l' Laboro), lastatempe okazinta en Bordeaux (Bordô). Tiu landorganizo arigas pli ol duonmilionon da laboristoj. Ni esperu, ke la por-esperanto agitantaj K-doj scipovos atingi, ke tiu-deziresprimo havu praktikajn sekvojn, t. e. ke la sindikatoj organizos kursojn, aŭ almenaŭ subtenos mone kaj morale la por-esperantan propagandon. — E. L.

"La esperantistoj revoluciuloj partoprenantaj en la laboroj de la kongreso en Bordeaux;

Rememorigante antaŭ ĉio, ke esperanto, universala lingvo tre facile lernebla, estas jam vaste konata, dank' al internaciaj laboristaj kongresoj en Kassel, Frankfurt, Wien (1925), Leningrad (1926), Lyon (1927);

Rememorigante krom tio, ke la ellerno de tiu lingvo estas rekomendita de la kongreso de CGT en 1920 kaj ke sole, ĝis nun, la Sovetia Registaro partoprenas aktive en ĝia disvastigo;

Petas ke krom la tasko de agitado por tuja plibonigo de la vivkondiĉoj, la CGTU rekomendu ĉe la laboristaj amasoj la ellernon de esperanto, kiu rompante la limon de la naciaj lingvoj, unuigos kaj helpos la internacian revolucion."

Ĉe la blinduloj.

Kiel niaj legantoj verŝajne jam scias, la VI-a Internacia Blindula Kongreso okazis en Dancigo dum la XIX-a Universala Esp. Kongreso. Ĉeestis ĉirkaŭ 60 blinduloj.

La Redakcio de "Sveda Laborista Esperantisto" dissendis alvokon pri la blinda samideano *Harald Thilander* en Stocksund, kiu la 25. 10. 27 festis sian 50-an naskiĝ-datrevenon. Tiu ĉi esperantisto oferis tagojn kaj noktojn por plenumi sian taskon — disvastigi lumon inter blinduloj de la tuta mondo. Estante mem blinda, surda, kripla, kun malfortika korpo, li venkis ĉion kaj depost 20 jaroj dediĉis grandan parton de sia tempo al esp-o inter la blinduloj.

Nian bondeziron pri longa vivo kaj sukceso de lia esp. entrepreno por la bono de malfeliĉuloj!

Red.

*

NIA POŜTO

7714. Bulgara SAT-ano 1130, Ni-el-mallibero, 8358, 343, 1162, 8521, 5432, 6917, 2828, Olga C., 3782, 7840, 7382, 6771, 960. — Viaj "Tago el mia vivo" estas ricevitaj k. aperos sinsekve.

1305. — Vian artikolon ni certe uzos.

J. A. — La financa stato, lastatempe plimalboniĝita ankaŭ per la afrankplialtigo, ne permesas al ni enmeti multajn *fotojn.* Vi k. ni, kiel ĉiuj ceteraj K-doj, tre ŝatas vidi nian "S-ulon" *multilustrita.* Do, helpu efektivigi tiun opan deziron, **varbante abonantojn.**

Red.

*

MEMORNOTO

Represis el "Sennaciulo":

L' Effort, Lyon, 1. 10. 27: Petrolmilito.

Enhavis priesperantajn artikolojn aŭ notojn:

The Daily Herald, London, 7. 10. 27. — *Le Montbrisonnais,* Montbrison, 8. 10. 27. — *Le Progrès,* Lyon, 3. 10. 27. — *Lyon Républicain,* Lyon, 3. 10. 27. — *Sächsische Arbeiter-Zeitung,* Leipzig, 7. k. 8. 10. 27.

Enmetis enesperantajn artikolojn:

The Labour Woman, London, okt. 27.

Korekto. — En n-o 158, pĝ. 13, kol. III sub Privat-aj aferoj, linio 5, legu Est*us*. — Pĝ. 14, kol. III, sub Nia poŝto, metu *Red.* post la 11-a linio.

Red.

☆ DIVERSAĴOJ ☆

KLARIGO

pri la Ĥarkova disaŭdigo

Eble multaj K-doj, sin pretigintaj aŭskulti la promesitan disaŭdigon de la 2. 10. 27, tute disreviĝis, ĉar ili aŭdis nenion. Kun granda malĝojo la subskribinto devas konfesi, ke kaŭzo de tiu fiasko estis lia nepardoninda eraro: en la anonco mi indikis la *Ĥarkovan* tempon, kaj signis ĝin *kiel MET*.

Fakte la disaŭdigo okazis siatempe kaj plene laŭ promesita programo; sed nur sovetiaj K-doj povis ĝin ĝui.

La malagrabla sento, kun kiu mi faras ĉi klarigon, garantias al K-daro, ke la sekvontan disaŭdigon esperantan, la 20. novembro, kiu ajn eraro malestos. *5221 (Ĥarkov).*

Kolonio el SAT-anoj

Ĉiutage diversaj gazetoj kaj jurnaloj informas nin pri persekutadoj, turmentoj kaj arestoj de aktivaj liberecemuloj. Ĉu ni SAT-anoj povas per io helpi? Ĉu sufiĉas por SAT-ano mondonaci aŭ eĉ memoferi? Senhezite ni devas nei tiun demandon. Ni ne povas konsenti, ke aktivaj SAT-anoj pro malbonaj cirkonstancoj fariĝu almozuloj. Ni devas agi por helpi.

En USSR ankoraŭ estas grandaj terspacoj kulturotaj. Inter la SAT-anaro nepre troviĝos agemaj entuziasmuloj, nenion perdontaj per ilia forlaso de la "amata patrio" kaj konsentaj fondi SAT-kolonion. La taskoj de tia kolonio estas klaraj: prezenti preparitan rifuĝejon al persekutataj K-doj, kie ili povos libere apliki sian laboron kaj scion.

Ĉiujn informojn kaj detalojn la interesuloj povas ricevi de mi. Al mi adresu ankaŭ ĉiujn proponojn rilate tiun problemon.

USSR, Kazakstan, Turtkul, A. Jadlovker.

AL KAMARADOJ KOOPERATIVISTOJ!

Mi sciigas ĉiujn miajn korespondantojn, ke post longa senlaboreco, post enprovinca laboro en tre malbonaj cirkonstancoj, post grava malsano — mi translokiĝis al Varsovio, havas konstantan okupon kaj deziras renovigi la korespondadon samkiel ekvivigi la Kooperativan Sekcion de SAT. — Ĉiuj interesatoj notu do kaj turnu sin de nun je la nova adreso: Jan Zawada, *Warszawa*, ul. Grazyny 13. (SAT 910 — antaŭe Przysucha kaj Lublin).

K·O·R·E·S·P·O·N·D·A·D·O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. or., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, k. ĉ. l. = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

Aŭstrio.

K-do *Felix Schweighardt*, Getreidegasse, 17, *Salzburg*, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

K-do *Johann Breit*, Franz-Josef-Kai, 41, *Salzburg*, dez. interŝ. fotaĵojn kun foto-amatoroj de ĉ. l. pri naturscienco teĥniko k. arto.

— Dankon al ĉiuj, kiuj partoprenis la konkurson per PI, aranĝita de la Innsbrucka grupo. Laŭ decido pri la plej belaj PI ni donis premiojn al K-dino Ita Louzon (5064) k. al K-do Ŝuvajev (7652).

Belgio.

K-do *A. Houben*, Kemmelbergstr. 3, *Berchem-Antwerpen*, dez. interŝ. PM, PI, bfl.

Bulgario.

K-do *Atanas Lakov, Sadovec-Lukovitsko*, dez. daŭran koresp-adon kun juna franca komunistino, prefere instruistino.

K-do *Ivan Ĥanĝiev, Karnobat*, dez. koresp. kĉl. L, PI. Resp. garantiata.

Ĉeĥoslovakio.

K-do *K. Vanous, Luzè*, dez. interŝ. PM, precipe kun Sovetio.

Estonio.

K-do *Mihail Aus, Kihelkonna*, Saaremaa (insulo Oesel), Lüva p. k., dez. koresp. kĉl.,

Finnlando.

K-do *R. Kinaŭer*, Sandàgatan, 15, *Wasa*, dez. koresp. kĉl. PI.

Germanio.

K-do *Walter Nöbel*, Jungferngasse, 28, *Altenburg i. Th.*, dez. koresp. kun masonistoj k. sportuloj de ĉ. l. Certe resp.

K-do *Martin Häslich*, Goethestr. 5-a, I., *Riesa a. Elbe*, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl., L, PK, PI. Resp. garantiata.

K-do *Georg Zschiesche*, Dimpfelstr. 45, *Leipzig-N. 24*, dez. koresp. kĉl., prefere kun libropresistoj, gimnastuloj k. liberpensuloj.

Hispanio.

K-do *J. Miro*, str. Colon, 22, *Palma de Mallorca*, interŝ. PM k. ĉ. l., kiel ankaŭ PI, bfl. de nia belega insulo.

Hungario.

K-do *Emeriko Baranyai*, Horty Miklos ut. 56, *Budapest, II.*, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

Japanio.

K-do *Mutoh Kenji*, Kamuro-ĉo, 4, *Gifu-si*, dez. koresp. kĉl., interŝ. L, PI, esp-aĵojn. L, PK, PI.

Sovetio.

K-do *Paŭlo Andrejev*, poŝta kontoro, *Groznij*, N.-Kaŭkazo, dez. koresp. pri naftprodukado, laborkondiĉoj k. ĉiutaga vivo de laboristoj.

K-do *A. Klimov* (jurnalisto), Len. str. 25, Mariinsk, Tomsk. okr. (Siberio) dez. koresp. kĉl. L, PK, PI, precipe kun ekstereŭropanoj.

K-do *Georgo Ŝustickij*, Umilicia, *Velij*, Pskov. gub. dez. interŝ. L, PK, PI, ilustr. jurn. ktp. kĉl.

K-do *N. Babanin*, Gos. Metal. Zavod, Kostilni Ceĥ, *Krematorskaja*, dez. koresp. kĉl. L, PK, PI. Resp. garantiata.

— Regiona K-to de Jun-Komunista Unio organizis esp. rondetojn k. dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl., L, PK, gaz., pri vivo, laborbatalo de junularo, sport-movado ktp. Resp. garant. Adr.: K-do *O. I. Jurĉenko*, RK VLKSMU, *s. Sennoe*, Hark. okr.

K-do *B. Ŝĉegolev*, ul. Oktjabrsk Revolucii, *Ufa*, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl. L, PK, PI.

K-do *Nikolao Skrynĉenko* (studento), PI. Dety, 2-a, *Voronej*, dez. koresp. kĉl.

K-do *N. Agafonov*, (muldisto) Luninskaja, 25, *Petrovsk-Zabajkalskij, D. V. O.*, dez. koresp. kĉl.

K-do *I. Sklemenov*, Luniskaja, 19, *Petrovsk-Zabajkalskij, D. V. O.*, dez. koresp. kĉl., krom Germanio.

— Esperanto-ĉelo ĉe klubo de poŝt-telegraf. *"Podbeljkij"*, str. Gercena, 61, *Leningrad*, koresp. kolektive k. individue pri ĉ. temoj kĉl. L, PI. Skribu multnombre! Resp. certa.

K-dino *Ida Lisiĉnik, Sebastopolo* petas K-don Iw. Hughmanic komuniki sian adreson.

K-dino *Sonja Soroka* (junkom-ino), Rejterska-str. 35, 5, *Kiev*, dez. koresp. kĉl.

K-do *A. Jofe*, Mejigorska, 39, 2, *Kiev*, dez. koresp. pri div. temoj, L, PI, kĉl., resp. garantiata.

— *"Zavkom Metallistov"*, Andrejevska-str. 9, *Kiev*, Junkom. ĉelo ĉe regiona komitato de metalista sindikato dez. koresp. kolektive k. individue. Resp. garantiata.

— 7. 11. 27 (10-a datreveno de Okt. Revolucio) estos malfermata ekspozicio pri internacia interligo de junkom. ĉelo de regiona fabrikkomitato de metalistoj, sendu esp-aĵojn k. salutojn. Adr.: *Kiev*, Andrejevska, 9, *"Zavkom Metalistov"*.

— Grupo de lab. gazetkorespondantoj ĉe fabriko N.S.V.M., dez. koresp. kĉl., L, PK, PI, gaz. ktp. Adr.: *Ivanovo-Voznesensk*, fabriko N.S.V.M., redakcio stennoj gazeti "Massovik".

Usono.

K-do *Paŭlo Crouch*, (10 436) 43 E., 125 th. St., *New York*, salutas la tutan SAT-anaron.

GEK-DOJ TUTMONDAJ!

Helpu aranĝi esperantan ekspozicion per alsendo de diversa propaganda materialo laŭ adreso: **Livny**, gub. de Orel, USSR, 1-a Naŭgrupa Lernejo, K-do **G. Zarubin.**

ATENTU!

Mi dez. serioze koresp. pri lab. vivo k. movado. — Kun turistoj pri sporto l. turismo. — Sendu unue artikol- leterojn. Al PK k. mallongaj leteroj ni ne respondos! Ankaŭ sciigu, ĉu vi permesas, ke ni uzu viajn artikolojn por niaj gazetoj. Adr.: K-do **Sala Kudrjavickij**, str. Puŝkinskaja, n-o 55, kv. 7, **Dnepropetrovsk** (Sovetio).

ATENTU!

Sebastopola Inter-Sindikat-Soveto kaj loka gazeto konstruas okaze de Oktobra Jubileo specialan pavilonon por internacia esp. korespondaĵaro. Ĝi devas esti impona k. atentiga. K-doj de ĉ. l. helpu al triumfo de esp. en nia urbo! Sendu salutleterojn (ĉ. estos presataj) PK, ktp., ĉiu ricevos raporton pri tiu ekspozicio. Orientuloj ne forgesu! Adr.: **Sebastopolo**, str. de Trockij, 30, **Labesko.**

ENHAVO:

Antaŭ dek jaroj . . . . . . pĝ. 25
Unu Paĝo de Lenin . . . . . „ 26
El Blankrusio, de A. Magidov . . „ 27
Riĉaĵoj en terinternaĵo de Sovetio, de P. Kirjuŝin . . . . „ 27
La loĝantaro en Sovetio, de 6771 „ 27
Isaakievski-Katedralo — Muzeo, trad. 3766 . . . . „ 27
Laboristo Saviĉev en kuracloko, de Adiĉ . . . . „ 28
Miraklaj infanoj, de Iv. Ĥmelnoj „ 28—29
Patriotismo — Internaciismo — Sennaciismo, de Lanty . . . „ 28—29
Tago el mia vivo, de 9682 . . . „ 29—30
Kapitalismo naskas socialismon, de Karlo Rapopor . . . . . „ 30
Tra Esperantio . . . . . . „ 30—32
Korespondado, Anoncoj . . . . „ 32

Presejo: Uns-Produktivgenossenschaft, Leipzig (Germanio)